

2022 Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi

*İbrahim Hakan Karataş
İlayda Ardağ
N. Beyza Kuru*

2022 Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi

Ö Z E T

Merkezî Yönetim Bütçesi; 5018 sayılı kanunla belirlenmiş olan diğer bir adıyla da konsolide bütçe olarak bilinen, genel ve katma bütçeli idarelerin toplamından oluşmaktadır. Devlet idarelerine ait giderleri ifade eden Merkezî Yönetim Bütçesi, son 6 yıl içerisinde bir önceki yıla oranla artış göstermiştir. Merkezî Yönetim Bütçesi (giderler), son 5 yıldır bir önceki yılın enflasyon oranının üzerinde bir artış göstermekteyken bu yıl, bir önceki senenin enflasyon oranı olan %36,08 oranının altında kalarak %30,07 oranında artmıştır. Bu çalışma, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın 2022 yılı için hazırladığı bütçe planlamasını, eğitim alanı ekseninde incelemekte ve eğitime ayrılan bütçe doğrultusunda mevcut eğitim politikalarının uygulanabilirliğini ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi, Merkezî Yönetim Bütçesi.

Atf: Karataş, İ. H., Ardaçoğlu, İ., Kuru, N. B. (2022). Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi 2022, (Çalışma Notu: 2022/1). İstanbul: İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı.

İLKE Vakfı, toplumsal meselelerle ilgili bilgi, politika ve strateji üreten, karar alıcılara yol gösterecek araştırmalar yapan ve gelecek için gerekli birikimin oluşmasına katkı sağlayan bir sivil toplum kuruluşudur.

Bu Çalışma Notu Eğitim Politikaları Araştırma Merkezi (EPAM) tarafından hazırlanmıştır. EPAM; Türkiye'de eğitim alanının güçlenmesini sağlamak, eğitimde eşitliğin ve adaletin sağlanmasına katkı sunacak bir birikim oluşturmak amacıyla; ihtiyaç odaklı, kanıta dayalı ve kapsayıcı çalışmalar yapar.

YAZARLAR HAKKINDA

İbrahim Hakan Karataş, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Yönetimi Ana Bilim Dalı öğretim üyesidir. Okul yöneticiliği, eğitim politikaları ve sivil toplum-eğitim ilişkileri konularında çalışmalar yapmaktadır. Öncü Okul Yöneticileri Derneği kurucusu ve yönetim kurulu başkanıdır. Eğitim Politikaları Araştırma Merkezi'nde koordinatör olarak görev yapmaktadır.

İlayda Ardağ, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezundur. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Eğitim Kurumları İşletmeciliği Bölümü'nde hazırladığı "Bir İşletme Modeli Olarak Kooperatif Okullar" adlı teziyle yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Marmara Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında doktora eğitimine devam etmektedir. Eğitim Politikaları Araştırma Merkezi'nde proje asistanı olarak görev yapmaktadır.

N. Beyza Kuru, Lisans eğitimini Yıldız Teknik Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde tamamlayan N. Beyza Kuru, Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim bölümünde yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Eğitim Politikaları Araştırma Merkezi'nde araştırma asistanı olarak görev yapmaktadır.

GİRİŞ

Merkezî Yönetim Bütçesi; 5018 sayılı kanunla belirlenmiş olan diğer bir adıyla da konsolide bütçe olarak bilinen, genel ve katma bütçeli idarelerin toplamından oluşur. Genel bütçeli idareler; TBMM, bütün bakanlıklar, Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Sayıştay, Diyanet İşleri Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlığı, TÜİK gibi kurumlardan oluşmaktadır. Katma bütçeli idareler ise yine kamu kurumu olmakla birlikte bütçeleri ve yapıları itibariyle özerk konumda olan; YÖK, üniversiteler, ÖSYM, Savunma Sanayi Başkanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Türk Dil ve Tarih Kurumu, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü vb. kurumlardan oluşmaktadır. Ayrıca yine kamuya bağlı denetleyici kurumlar olan; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Sermaye Piyasa Kurulu, Kamu İhale Kurumu vb. kurumlar konsolide bütçe içerisinde yer almaktadır. Merkezî Yönetim Bütçesi (Konsolide Bütçe) için kamu kurumlarının ödenek (gider) bütçesi diyebiliriz. Konsolide Bütçe ile sık karıştırılan bir diğer kavram ise Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH)'dir. GSYH, ülke sınırları içinde belli bir zaman diliminde üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin para birimi cinsinden değeridir. Bir diğer deyişle bir ülkede bulunan yerli/yabancı bütün halk, kurum, kuruluş, yatırım, ihracat- ithalat ve devlet bütçesinin tamamının ekonomik değeridir.

Yıllara Göre Merkezî Yönetim Bütçeleri

Devlet idarelerine ait giderleri ifade eden Merkezî Yönetim Bütçesi, son 6 yıl içerisinde bir önceki yıla oranla artış göstermiştir. Merkezî Yönetim Bütçesi (giderler), son 5 yıldır bir önceki yılın enflasyon oranının üzerinde bir artış göstermekteyken bu yıl, bir önceki senenin enflasyon oranı olan %36,08 oranının altında kalarak %30,07 oranında artmıştır. Giderlerin harcanmasını sağlayan Merkezî Bütçe Gelirleri ise son 6 yılda bir önceki yıla

göre artış göstermiş, 2018 yılı ve bu yıl hariç bütün yıllar enflasyonun üzerinde artmıştır. Merkezî bütçe gelirlerinin tamamına yakını vergilerden kaynaklanmaktadır. Merkezî Bütçe Gelirlerinde enflasyon oranının üzerinde artışın olması, vergilere yapılan ilave zamlarla sağlanmaktadır. Bu durum verginin kaynağı olan halk, kurum ve kuruluşlar için ilave yük anlamı taşımaktadır. Son yıllarda en büyük vergi artış kalemi özel tüketim vergisi (ÖTV) üzerinden gerçekleşmiştir. Özellikle otomotiv, tütün ve alkollü içeceklerden alınan ÖTV'nin enflasyonun üzerinde arttırılması Merkezî Bütçe Gelirini artırmaktadır.

Tablo 1. Yıllara Göre Merkezî Yönetim Bütçesi ve Enflasyon Oranları

Yıl	Merkezî Yönetim Bütçesi	Merkezî Yönetim Bütçesi Yıllara Göre Değişim	Merkezî Bütçe Geliri	Merkezî Bütçe Geliri Yıllara Göre Değişim	Enflasyon Oranı
2017	₺645.124.000.000,00	%11,56	₺630.489.857.000	%13,77	%8,53 (2016)
2018	₺762.753.000.000,00	%15,42	₺757.996.435.000	%20,22	%11,92 (2017)
2019	₺960.976.000.000,00	%20,62	₺875.279.586.000	%15,47	%20,30 (2018)
2020	₺1.095.461.000.000,00	%12,27	₺1.029.493.330.400	%17,61	%11,84 (2019)
2021	₺1.346.138.654.000,00	%18,62	₺1.220.351.000.000	%18,53	%14,60 (2020)
2022	₺1.750.957.322.000	%30,07	₺1.625.383.023.000	%33,18	%36,08 (2021)

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2022.

Bazı Bakanlıklar ve Merkezî Yönetim Bütçeleri

Bakanlıklar, merkezî yönetim ve çeşitli gelirlerle elde ettikleri bütçelerini; personel giderleri, SGK giderleri, mal ve hizmet alım giderleri, cari transferler ve sermaye giderleri gibi kalemlerde kullanmaktadır. Bakanlıkların birçoğunda en büyük bütçe giderleri; personel maaş ve ek ödemeleri ile SGK'ya aktarılan ödemelerden oluşmaktadır. Bakanlıkların bütçeleri karşılaştırılırken maaş ve SGK giderleri dışındaki bütçelerini karşılaştırılmalıdır. Kurumların gelişimini sağlayan; mal ve hizmet alım giderleri ile yatırım gideri anlamına da gelen sermaye giderlerini, bir önceki yıla ve bakanlığın hizmet ettiği alana göre değerlendirmek daha sağlıklı olacaktır. Tabloya doğrudan baktığımızda, 2021 yılında olduğu gibi 2022 yılında da en büyük

payın eğitime ayrıldığını söylemek mümkündür. Ancak bakanlıkların personel sayısı ve hizmet verdikleri grubun mevcudu göz önünde bulundurulduğunda Millî Eğitim Bakanlığı; yaklaşık 1.100.000 personel ve 18 milyonun üzerinde öğrenci sayısı ile doğrudan hizmet ettiği nüfus en yüksek olan bakanlıktır. Bakanlıkların bütçelerine baktığımızda; 2021 yılında Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin %81'ini, İçişleri Bakanlığı %71'ini, Sağlık Bakanlığı %49'unu, Millî Savunma Bakanlığı %64'ünü personel giderlerine harcadığı görülmektedir. 2022 yılında ise Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin %80'ini, İçişleri Bakanlığı %67'sini, Sağlık Bakanlığı %42'sini, Millî Savunma Bakanlığı %64'ünü personel giderlerine ayırdığı görülmektedir.

Tablo 2. 2022 Yılı Bazı Bakanlıkların Bütçe Giderleri

Bütçe Kalemleri	Millî Eğitim Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı	Sağlık Bakanlığı	Millî Savunma Bakanlığı
Personel Giderleri	₺132.028.643.000	₺7.864.918.000	₺40.551.972.000	₺44.852.669.000
SGK Giderleri	₺20.602.622.000	₺2.025.805.000	₺8.704.576.000	₺6.700.565.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	₺15.175.510.000	₺1.505.429.000	₺36.832.275.000	₺27.072.893.000
Cari Transferler	₺5.929.099.000	₺907.507.000	₺691.433.000	₺1.588.787.000
Sermaye Giderleri	₺15.225.500.000	₺2.202.463.000	₺29.036.600.000	₺224.622.000
Sermaye Transferleri	₺49.477.000	₺228.138.000	₺220.605.000	0
Toplam	₺189.010.851.000	₺14.734.260.000	₺116.037.461.000	₺80.439.536.000

Eğitim İçin Ayrılan Bütçe

2022 yılı bütçesinin ülkemizde eğitim ile ilgili kurumlar arasındaki dağılımı Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1: 2022 Yılı Eğitim Bütçesinin Kurumlara Dağılımı

2022'de MEB'e Ayrılan Bütçe

- 2022 yılında Millî Eğitim Bakanlığına 189 milyar 010 milyon 851 bin lira bütçe ayrılmıştır. Bu durumda Bakanlık, eğitime ayrılan 247 milyar 682 milyon 357 bin liranın %76,3'ünü kullanacaktır. Geriye kalan %23,7'lik dilimin pay edilmesinde; YÖK ve üniversiteler 57.739.883.000 lirayla %23,31, ÖSYM 931.623.000 lirayla, %0,37 pay sahibidir.
- 1 trilyon 750 milyar 957 milyon 322 bin lira olan merkez bütçeden eğitime ayrılan miktarın oranı %14,14'tür.
- 1 trilyon 750 milyar 957 milyon 322 bin lira olan merkez bütçeden MEB'e ayrılan miktarın oranı %10,79'dur.

Millî Eğitim Bakanlığı, ülkemizin eğitim bütçesinden en yüksek pay alan kurumudur. Bakanlığın, yıllar içindeki seyrine bakıldığında alınan payın miktarının arttığı da gözlemlenmiştir. Ancak son beş yıldır merkezi bütçeden eğitime ayrılan payın düşüş trendinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. MEB Bütçesi 2021-2022 Değişimi

Bütçe Kalemleri	2021	2022	Değişim
Personel Giderleri	103.376.777.000,00	132.028.643.000	%27,71
SGK Giderleri	16.348.832.000,00	20.602.622.000	%26,01
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	11.656.741.000,00	15.175.510.000	%30,18
Cari Transferler	4.199.031.000,00	5.929.099.000	%41,20
Sermaye Giderleri	11.301.160.000,00	15.225.500.000	%34,72
Sermaye Transferleri	37.693.000,00	49.477.000	%31,26
Toplam	146.920.234.000,00	189.010.851.000	%28,64

İL KE Ç A L I Ş M A N O T U

2022 Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi

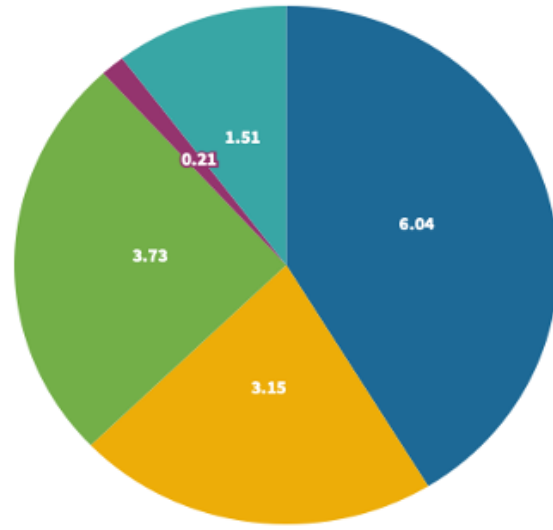
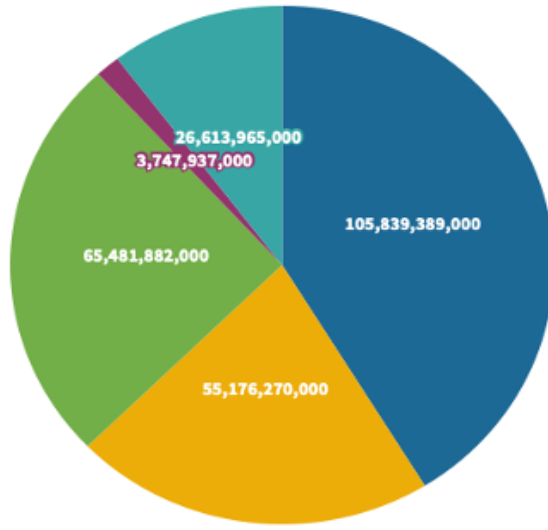
2021 yılında TÜİK, enflasyonu %36,08 olarak açıklamıştır. Strateji ve Bütçe Başkanlığının açıkladığı bütçe verileri incelendiğinde ise

MEB bütçesi, enflasyonun altında bir artış göstermiş ve %28,64 artmıştır.

■ Temel Eğitim ■ Ortaöğretim ■ Yükseköğretim ■ Hayat Boyu Öğrenme
■ Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim

Eğitim Programlarına Ayrılan Bütçe

Merkezi Bütçe İçerisindeki Pay

Şekil 2: 2022 Yılı Eğitim Programlarına Ayrılan Bütçenin Merkezi Yönetim Bütçesi İçerisindeki Dağılımı

2022 yılında merkezî yönetim bütçe ödeneklerinin programlara göre dağılımına bakıldığında; temel eğitim programına ayrılan bütçenin merkezi bütçe içerisindeki payının %6,04, ortaöğretim programının %3,15, yük-

seköğretim programının %3,73, hayat boyu öğrenmenin %0,21, engellilerin toplumsal hayata katılımı ve özel eğitim programının %1,51 olduğu görülmektedir.

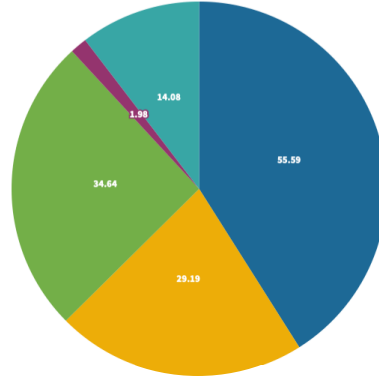

İLKE ÇALIŞMA NOTU

2022 Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesi

■ Temel Eğitim ■ Ortaöğretim ■ Yükseköğretim ■ Hayat Boyu Öğrenme
■ Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim

MEB Bütçesi İçerisindeki Pay

Şekil 3: 2022 Yılı Eğitim Programlarına Ayrılan Bütçenin MEB Bütçesi İçerisindeki Dağılımı

2022 yılında merkezî yönetim bütçe ödeneklerinin programlara göre dağılımına bakıldığında; temel eğitim programına ayrılan bütçenin MEB bütçesi içerisindeki payının %55,59, ortaöğretim programının %29,19,

yükseköğretim programının %34,64, hayat boyu öğrenmenin %1,98 engellilerin toplumsal hayata katılımı ve özel eğitim programının %14,08 olduğu görülmektedir. ,

Tablo 4. 2022 Yılı Öğrenci Başına Ayrılan Bütçe Miktarı

Eğitim Programı	Eğitim Programlarına Ayrılan Bütçe ¹	Toplam Öğrenci Sayısı ²	Açık öğretim Hariç Toplam Öğrenci Sayısı	Açık öğretim Hariç Öğrenci Başına Düşen Miktar(₺)	Açık öğretim Hariç Öğrenci Başına Düşen Miktar (\$)	OECD Ortalaması
Temel Eğitim	₺ 105.839.389.000	11767341	11767341	₺ 8994	\$ 666	\$ 10500
Ortaöğretim	₺ 55.176.270.000	6318602	5064182	₺ 10895	\$ 816	\$ 10500
Yükseköğretim	₺ 65.481.882.000	8240997	3881963	₺ 16868	\$ 1263	\$ 17100
Ortalama	₺ 226.497.541.000	26326940	20713486	₺ 10934	\$ 830	\$ 11700

2022 yılında eğitim kademelerine göre ayrılan bütçenin toplam öğrenci sayısına bölümü sonucunda, temel eğitimde öğrenci başına ayrılan bütçenin 8994 TL, ortaöğretimde 10895 TL ve yükseköğretimde ise 16868 TL olduğu görülmektedir. OECD verilerine göre ise temel eğitim ve ortaöğretimde öğrenci başına yaklaşık \$ 10500, yükseköğretimde \$ 17100, toplamda ise ortalama \$ 11700 ayrılmaktadır.

1 Hanehalkı ve özel tüzel kişilerin eğitim bütçesine olan katkısı dahil değildir.

2 Toplam öğrenci sayıları alınırken 2020-2021 eğitim-öğretim yılı baz alınmıştır.

SONUÇ

Son yıllarda Millî Eğitim Bakanlığının toplam bütçesinden yatırıma ayrılan pay incelendiğinde 2014 yılından itibaren düşüş eğiliminde olduğu görülmektedir. Yatırım bütçesi oranının 2019 ve 2020 yıllarında %4,65'e kadar düştüğü ancak 2021 yılı itibarıyla bu oran artarak %7,69 olduğu görülmektedir.

Temel eğitim, ortaöğretim, yükseköğretim, hayat boyu öğrenme, engellilerin toplumsal hayata katılımı ve özel eğitim programlarına ayrılan bütçenin Millî Eğitim Bakanlığı 2021 Performans Programında belirtilen hedefler için ayrılan bütçe ile uyumlu olduğu görülmektedir. Ancak tüm bu kademelerde öğrenci başına düşen bütçe, OECD ortalamalarının oldukça altındadır.

Diğer taraftan MEB'in 2022 yılı bütçesi için 12.000 ana sınıfı projesine, salgın sebebiyle okullarda hijyen/temizlik harcamalarına ve temizlik personeline ayrıca bir kaynak tahsis edilmediği anlaşılmaktadır. Ayrıca açılacak 12.000 ana sınıfı için istihdam edilmesi zorunlu olan en az on iki bin okul öncesi öğretmenin ne zaman ve hangi kaynaktan istihdam edileceği de belli değildir. MEB'in bütün okullara kütüphane açılması projesi ile 1.000

meslek lisesi projesine de özel bir kaynak tahsisi yapılmadığı anlaşılmaktadır. Meslek liselerinde okuyan ve işyerlerinde staj yapan öğrencilerin ücretlerinin desteklenmesi kapsamında işverene yapılan ödemelerle ilgili aksaklıklar da çözüme kavuşturulmamıştır. Okul bazlı bütçe, okul bazlı meslekî gelişim ve dezavantajlı okulların desteklenmesi gibi hedeflere ilişkin belirgin bir tahsisatın da henüz bütçede açıkça yer almadığı anlaşılmaktadır. Son olarak 31 Aralık 2021'de TBMM'ye sunulan Öğretmenlik Meslek Kanunu Teklifi'nde öğretmenlik kariyeri kapsamında uzman ve başöğretmenlere ödeneceği teklif edilen miktara ilişkin de bütçe de bir kaynak tahsisi yer almamaktadır.

Sonuç olarak MEB bütçesi, yükseköğretim de dahil olmak üzere OECD ortalamalarının oldukça altında olduğu, bütçenin %80'i aşkın bir miktarının maaş ve sosyal güvenlik ödemelerine tahsis edildiği, buna karşılık eğitim kurumlarının cari giderlerine ve yatırımlara kayda değer bir bütçe ayrılmadığı görülmektedir. Bu haliyle 2022 bütçesinin kapsamı ve miktarı ile MEB'in hedefleri ve önceliklerinin tam olarak örtüşmediği anlaşılmaktadır. Bu durumda MEB'in birçok hedefinin temenniden ibaret kalacağı öngörülebilir.

Kaynakça

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2022). *2022 yılı merkezi yönetim bütçe kanunu teklifi ve bağlı cetveller ile 2022 yılı bütçe gerekçesi*. Erişim adresi: <https://www.sbb.gov.tr/2022-yili-merkezi-yonetim-butce-kanunu-teklifi-ve-bagli-cetveller-ile-2022-yili-but-ce-gerekcesi/>

Devlet idarelerine ait geliri ifade eden ve diğer bir adıyla konsolide bütçe olarak bilinen Merkezî Yönetim Bütçesi, genel ve katma bütçeli idarelerin toplamından oluşmaktadır. Merkezî Yönetim Bütçesi'nin son 6 yılına baktığımızda, bütçenin bir önceki yıla oranla artış gösterdiği görülmektedir. Merkezî Yönetim Bütçesi (giderler), son 5 yıldır bir önceki yılın enflasyon oranının üzerinde bir artış göstermekteyken bu yıl, bir önceki senenin enflasyon oranı olan %36,08 oranının altında kalarak %30,07 oranında artmıştır. Bu çalışma, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın 2022 yılı için hazırladığı bütçe planlamasını, eğitim alanı ekseninde incelemekte ve eğitime ayrılan bütçe doğrultusunda mevcut eğitim politikalarının uygulanabilirliğini ele almaktadır. Çalışma doğrultusunda; son yıllarda Millî Eğitim Bakanlığının toplam bütçesinden yatırıma ayrılan pay incelendiğinde 2014 yılından itibaren düşüş eğiliminde olduğu ve yatırım bütçesi oranının 2019 ve 2020 yıllarında %4,65'e kadar düştüğü ancak 2021 yılı itibariyle bu oran artarak %7,69 olduğu görülmektedir.